

ሰልፊ ሕዳሰ ኤርትራ ንፍትሒ

حزب النهضة الارتري للعدالة

ERITREAN RENAISSANCE PARTY for JUSTICE

እዚ ኣብ መደምደታ 4ይ ጉባኤ ሰልፊ ሕዳሰ ኤርትራ ንፍትሒ ብድ/ር መሓመድ ብርሃን ዝተገበረ መደረ።

ዝኸበርክንን ዝኸበርኩምን

ኣብዚ እዋን ሃገርና ኤርትራ ብፍላይ ኣብ ኩናትን ጸበባን ዘባና ቀርኒ ኣፍሪቃ ብሓፈሻ ኻኣ ኣብ ዋዜማ ከቢድ ንመላእ ኣህጉርና ብኣሉታ ክጸሉ ዝኸእል ኣዕናውን ደማውን ሀውከት ተኸእሎ ዝላዓለ ብርሶትን ጥፋኣትን ምምዝባልን ተሸሚሙ ኣብ ኣዝዩ ተእፋፊ ኣሰካፍን ኣሻቓልን ኩነታት ይርከብ፡ በዚ ምክንያት ጉባኤና ኣብዚ ፍሉይ እዋን ይካየድ ምህላው ረዚንን ታሪኻውን፡ ሓላፍነት የስክመና።

ሃገርና ኤርትራ ድሕሪ ነዊሕ ናይ ቃልሲ ጉዕዞ ከቢድ ጸር መግዛእቲ ሓፍ ዘይብል መስዋእቲ ኣብ ድሮ ሕንፍሽፍሽ ትርከብ። ፍትሕን ደሚክራሲን ጥራይ ኣይኮነን በኪሮምና ዘለው፡ ኤርትራ ከም ልኡላዊት ሃገር፡ መሬታን ባሕራን ዓቂባ ክትቅጽል ድያ? ኣይክትቅጽልን እዩ እቲ ሕቶ።

ሎሚ ንሕና ኣብዚ ተኣኪብና ክንዝቲ እንከለና ሃገርና ኣብ ውግእ እያ ዘላ። እወ ኣብ ውግእ፡ እዚ ብዙሕ ከሻቅለና ክርብሽና ዝግባእ ጉዳይ እዩ፡ ንግዜኡ ውግእ ኣብ ዶብን ጎረቤት ሃገርን ዝካየድ እኳ እንተሎ ናይ ግዜ ሕቶ እምበር

ንማእከላይ ሃገር ንውሽጢ ኤርትራ ናይ ምስግጋር ምስ ዓሰርተታት ኣሸሓት ዝቅንዘፈሉ፡ ምዝንባል፡ ጥምዖት ተኸእሎ ኣሎ።

ትማሊ ሓቂ እንተኾይኑ ኣብ ከባቢ መቐለ ልዕሊ 150 ሰባት ብጥምዖት ሞይቶም፡ ኣብ መበል 21 ክፍለ ዘመን ፍቆድኡ እኸሊ ዝጓሓፍሉ ኣብ ዘሎ እዋን፡ ኣብ ዓለም ወዲ ሰብ ብጥምዖት ክመውት ዘስደምም እዩ፡ ኣንታይ ገዲሱኒ ዝብል ኤርትራዊ፡ እንተሃልዩ፡ ርህራሄ ዝጎደሎ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ምስ ብዙሕ ይቅሬታ ዓሻ ውን እዩ። እዚ መዓልቲ ጸብጺቡ ናባና እውን ክበጽሑ ስለ ዝኾነ ንዓና ኣብዚ ዘሎና ከይተረፈ ዝትንክፍ እዩ፡ ወላኪ ዓቅሚ ገንዘብ፡ ሃልዩና ስድራና ክንረድእ እንተበልና ትርጉም ኣይክህልዎን እዩ፡ ምክንያቱ ናይ መግቢ ሕጽረት ስለ ዝህሉው። ካብዚ ተላዒልና ኣብ መግለጺና ውግእ ኣዕናዊ ስለዝኾነ ንኹንኖ ዘብለና። ብዘተን ብደሞክራሲያዊ መስርሕ ክፍታሕ ይኸእል ከምዝነበረ ሕጂ ውን ንዓግበሉ እምንቶ እዩ። ኣብዚ ውግእ ኩሎም ተሳተፍቲ ማዕረ ሓላፍነት ኣለዎም፡ ማዕረ ኸኣ ተሓተቲ እዮም። ብዘተ ክፍታሕ ዘይካኣል ዕጽው መንገዲ ኣይነበረን።

እቲ ብውግእ ሕድሕድ ዝተበገሰ ግርጫት ካብ ኢትዮጵያ ናብ ኤርትራ ክልሕም ምኻኑ ብሩህ እዩ ነይሩ።

ኣብ ዕለት17 ጥቅምቲ 2020 ዘካየድናዮ ሲምፓዝዩም ብዘዕበ ቀርኒ ኣፍሪቃ ኩነታት ዘባና ብፍላይ ካኣ ዘሎ ሃለዎት ኢትዮጵያ ኣመልኪትና ኣብ ሓዲር ግዜ ኩናት ክውላዕ ከምዝኸእል፡ ኤርትራ ሃገርናን ከባብን ዝጽልው፡ ከም ዝኸውን ኣተንቢህና ነይርና። ወላኪ ገለ ሰባት፡ መንግስቲ ኣሜሪካ ይኹን ሕብረት ኣውሮጳ፡ ኢትዮጵያ ኣብ ሓዲጋ ክትኣትው ኣይፍቀዱን፡ ገለ ገለ ሰባት ካኣ፡ ኢትዮጵያ ዝረኸበ ይርከባ እንታይ ገደሰና ዝብሉ እንተነበሩ፡ እቲ ሓቂ ግን እቲ ውግእ ተከሲቱ፡ ኤርትራ ሃገርና ካኣ ኣካል ናይዚ ውግእ ኮይና። በቲ ኣጋጣሚ ናይ ዶባት ምዝንባዕ ክርከብ ከምዝኸእል እውን ተሓቢሩ ነይሩ፡ እዚ ውን ሓቂ

ከይኑ። ሱዳን ልዕሊ 40 ኪሎ ሜተር አብ ግዝኣት ኢትዮጵያ ዝነበረ መሬት ተቆጻጺራቶ። ክልል ኣምሓራ አብ ትሕቲ ክልል ትግራይ ዝመሓደር ዝነበረ ሰፊሕን ለምለምን ዝኾነ መሬት (ወልቃይት፡ ጸለምቲ፡ ሑመራ፡ ራያ) አብ ግዝኣታ ኣእትዮቶ። ኤርትራ አብ ትሕቲ ቁጽጽር ኤትዮጵያ ዝነበረ መሬት እንደገና ተቆጻጺራቶ። አብ ውሽጢ ኤትዮጵያ እንተኾነ ውን ዝተፈላለዩ ናይ ዶብ ምስሕሓብ ተፈጢሩ፡ ናይ ኣሻሓት ምዝንባል፡ ቅንጻላ ህይወት ይካየድ ኣሎ። ድሕሪ ምርጫ እንተተገይሩ ናይ ቀደም ኢትዮጵያ ህላወ አብ ምልክት ሕቶ ዝኣትው ከይኑ ንግዜኡ ኢትዮጵያ አብ 3 ዓበይቲ ውግኣት ተሸሚማ ትርከብ። አብ ሰሜን ምስ ሱዳንን ህወሓትን፡ አብ ምዕራብ ምስ ኦነግ ተባሂሉ ዝጽዋዕ ሓይሊ። ንውግእ ከምርሕ ዘኸእል ጉዳይ ግድብ ሕዳስ አብ ቦትኡ ከይኑ። ክሳብ ክንደይ አብ ጎረብቲ ሃገራት ዝርከብ፡ ጸገም ከምዝጸልወና እዚ ዓቢ ኣስተምህሮ እዩ።

ኤርትራ ድኻ ሃገር አብ ውግእ ኣትያ'ላ፡ እዚ ውግእ ብቐሊል ዘብቅዕ ኣይመስለናን። እንተቀጺሉ ግን ዓቅሚ ኤርትራ ፍጹም ዘባኸን ከይኑ ሃገር ኤርትራ ናይ ምፍራስ ተኸእሎ ኣሎ።

ብተወሳኺ ሽግርና ናይ ውሽጥና ቁመናን ናይ ወጻኢ ሽርሕን እዩ። እዚ ውን አብ ጉባኤና ገምጊምናዮ ኣሎና፡ ህዝቢ ኤርትራ ብሕልፊ መንእሰይ ኤርትራ፡ ብሓደ ሸነክ ቦቲ ስርዓት ዝፍጸም ግፍዒ፡ ቦቲ ካልኣይ ሸነኽ ብፍላይ ኣብዚ እዋን፡ ዝካየድ ዘሎ ናይ ፕሮፓጋንዳ ወፍሪ ኤርትራዊ ብኤርትራውነቱ ከም ዝስኩን ከም ዝሓፍር፡ አብ ክንዲ ብኤርትራውነቱ ዝኾርዕ ዝሕበን፡ ክሸማቀቅ ናይ ነብሰ ምትእምማን ከጥፍእ፡ ኤርትራዊ ሃገራዊ መንነቱ ክሸርሸር፡ ድኹም ንክቃለስ ይኹን ነብሱ ክካላኸል ዘይበቅዕ ዜጋ ንምግባር ብመደብ ዝተጸንዔ ኣጀንዳ ይካየድ ኣሎ። ነዚ እከይ ወፍሪ ከነቃልዎ ክንቃለሶ ይግባእ። ኤርትራ እኮ ነታ አብ ጸለም ኣፍሪቃ ዝሓየለት ሃገር ዝበደሀት ከም ኡውን ተጻብኣታት ሶቭየት ሕብረት ሑብራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ኢስራኤል፡ ዘፍሸልናዮ ናይ ሞራል ልዑልነት፡ ናይ

ነብሰ ምትእምማን ስለ ዝነበረና ዳኣምበር ብዓቕምን ብዝሕን ፈጺምና ኣይንመጣጠንን ነይርና።

ሰራዊ ኤርትራ ንዶብ ተመሊሱ ልኡላውነት ኤርትራ ዘረጋግጽ መርሀ ክኸተል ይግባእ ኢልና ዝሃብናዮ መግለጺ ምስዚ ዝተኣሳሰር እዩ፡ ሰራዊት ኤርትራ እናደመዖ፡ እናቆሰለ፡ እናሰንከለ ሎሚ ነዛ ኣብ ሓደጋ እትርከብ ሃገር ንልኡላውነታ ክካላኸል ዝኸእል ሓደ ሓይሊ ንሱ ጥራይ እዩ። ሰራዊት ኤርትራ ካብ ህዝቢ ኤርትራ ዝወጸ ሓይሊ ንሃገርካ መስዋእቲ ከፈል እንተተበሃለ ዋጋ ዝኸፍል ንሱ ጥራይ እዩ። ንሕና ንልኡላውነት ኤርትራ ኣብዚ ሰዓት ክንካላኸል ኣይንኸእልን። ንሕና ናትና ምርጫ ኣብ ወጻኢ ክነብር ወሲድና ኢና፡ መጀር ጀነራል ጻድቃን ኤታሹም ነበር (chief of staff) ዝላዓለ ወተሃደራዊ ስልጣን ዝወነነ ኣብ 1998 ቀይሕ ባሕሪ ንምቁጽጻር ንዓሰብ ክኸይድ ኣይተዓወትኩን ይብል። ነዚ ጎበጣ ኣብ ቅድሚ ተሰጢሑ ዘፍሸሎ ሰራዊት ኤርትራ ምኃኑ ክርሳዕ ዮብሉን።

ዓሰብ ንምቁጽጻር ካብ ናይ ትማሊ ናይ ሎሚ ጥምሑ ይዓቢ። ነዚ ክካላኸል ዝኸኣለ እንኮ ዓቕሚ ሰራዊት ኤርትራ፡ ህዝቢ ኤርትራ እዩ።

ወተሃደራት ኤርትራ ኣብ ውግእ ትግራይ ገበን ፈጺሞም ይበሃል፡ ነዚ ገበን ዝፈጸሙ ወተሃደራት ይኹን ላዕላዎት ሓለፍቲ (Regue soldiers)እንተሃልዮም፡ ምክንያቱ ኣብ ግዜ ውግእ ቀዳማይ ግዳይ ሓቂ ከምዝበሃል (truth the first victim dring a war time) ብኢሻራዊ ዓለምለኸዊ ምኩራት ሰብ ሞያ ተጻርዩ ገበነኛታት ኣብ ፍርዲ ክቀርቡ ዝግበኡም መቅደዕቲ ክወስዱ ናይ ኩልና ጻዕሪ ክክኸውን ኣሎዎ፡ ኣብዚ ውግእ ንጹሃት ስደተኛታት ኤርትራ ተጋሩ ኢትዮጵያውያን ዝተጎድኡ ድሕሪ ምጽራይ ክካሓሱ ከም ዘለዎም ርዱእ ክኸውን ኣሎዎ። ሰራዊ ኤርትራ ብኣልማማ ምቁንጻብ ቁኑዕ ኣይኮነን። ኣብ ባዝራ (ዲራቅ) ወተሃደራት ኢንግሊዝ ዝገበርዎ ገበን ኣብ ፍርዲ ቤት እዩ ተመዓራርዩ። ኣብ ፈሉጃ ኣብ ባቕዳድ ኣቡ ግረብ፡ ኣብ ሚላይ

(ሼትናም) ዝተፈጸሙ ግፍዕታት ገበነኛታት ኣብ ፍርዲ እዮም ቀሪቦም፡ ኣብ ኣፍጋኒስታን ዝተገበረ ጌጋ ውሳኔ ህይወት ንጽሃት ዝቀዘፈ ብጀርመናዊ ላዕላዎይ ወድተሃደር ኣብ ፍርዲ እዩ ዓሊቡ። ካልኣት ጌጋ ዝፈጸሙ ወተሃደራት ጀርመን እውን ናብ ፍርዲ እዮም ከይዶም። እቲ ሰራዊት (ቡንደስ ሸር፡ ብርቲሽ ኣርሚ፡ ኣሜሪካን ኣርምሚ) ግን ክቡር ትካላት እዩ።

ዲክታቶራዊ ስርዓት ስለ ዝበደለ ሰራዊት ኤርትራ ምንእኣስ ሰራዊት ኤርትራ ክሰዓር ምብሃግ ኤርትራ ጥራሓ ገይርካ ልኡላውነታ ኣብ ሓደጋ ምስጣሕ እዩ። ንባሃግቲ ቀይሕ ባሕሪ ማዕጾ ምኽፋት እዩ።

ስርዓት ኢሳያስ ብኤርትራውያን ብኣገባብ ክትካእ ዳኣ እዩ ዘለዎ እምበር ትካላት ሃገር (ፓሊስ ምክልኻል) ክፈርስ ዮብሉን። እዚ ኣብ ኤርትራ ዝዝምቢ ዘሎ ሓደጋ ኣብ ግምት ከም ምእታው ትካላት ኤርትራ ከይፈረሱ ድሕሪ ለውጢ ክመሓየሹን ክእረሙን እዩ ዘለዎም፡ ንሰራዊት ኤርትራ ደጊምና ደጋጊምና ክነጠንቅቆን ከነተንብሆን፡ ንለውጢ ከነተባብዖ ይግባእ።

ካብዚ ዘለናዮ ኩነታት ክንወጽእ ናይ ግድን ይኾነና ብኸመይን እንታይን ከምኡ ውን እንታይ እንተገበርና ይሃይሽ ኢልካ ምሕሳብ፡ ሓሳብ ምቅራብን ኤርትራዊ ሓላፍነት እዩ። ንገለ ውሑዳት ዳቃይቅ ወይ ካልኢታት ምስ ነብስና እንተተዘቲና፡ ሎሚ ኢሳያስ ኣንተተኣልዩ መንግስቲ እንተወዲቁ እንታይ ይፍጠር? ኢልና ምስእንሓስብ ብጣዕሚ ዘሰንብድ እዩ። ምኽንያቱ ብቁዕ ምቅርራብ ስለ ዘይገበርና። ከምዚ ኢልካ ምሕሳብ ግን ምናልባት ንፍታሕ ምቅድዳም፡ ሕድገት ንምግባር ይሕግዘና ይኸውን።

ኣብ ኢትዮጵያ ይኹን ኣብ ትግራይ፡ ኢሳያስ ኣንተዘይ ሃልዩ ዝብል ስነናሪዮታት ብዕሊ ይካየድ ከምዘሎ ኩላትና እንፈልጦ ሓቂ እዩ፡ ኩሉ ስናሪዮታት ካኣ ልኡላውነት ኤርትራ ዝብድህ (ብፍላይ ቀይሕ ባሕሪ ዘተኮረ) ኤርትራዊ

ሕብረተሰብ ፋፍሕፋሕ ንምባል ዝዓለመ፡ ገለ ገለ ውን ፋሽሽታዊ ትሕዝቶ ዘለዎ እዩ።

ኤርትራዊ ሽግር ብኤርትራዊ ጣራይ እዩ ክፍታሕ ዘለዎ፡ ንዕኡ ብርግጽ ዓቅሚ ኣለና፡ ድሕሪዚ ትርጉም ኣልቦ ዝኾነ ጉዲይካ ገዲፍካ ኣብዘየድልየካን ሳዕቤኑ ዘይርዳኣካን ኣጀንዳኻ ዘይኮነ ፖለቲካ ጎረቤት ሃገር ምውፋር ገዲፍና ናብ ጉዳይና ተመሊስና መፍትሒ ነናዲ።

ኣብ ጉዕዞ ፍታሕ ከም ሓደ ኣገዳሲ መስርሕ እዩ ዝበልናዮ ቅርጺ ሓሳብ ኣሎና እዚ ኣጋጣሚ ተጠቂምና ሸፈፍ ኢልና ክንሓልፎ ንፈቱ፡ እዚ ቅርጺ ሓሳብ ወይም እማመ 5 ዓንድታት።

1. ሰፊሕ ኤርትራዊ ጥርናፈ ከነዕውት። ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ይኹን ካልኣት ውድባት ዘበገሰኡ ናይ ምውህሃድ መደብ ናብ ዝለዓለ፡ ህዝባዊ ጥርናፈ ክሰገገር። ኣብ መጨረሻታ ናይ ሓባር ሰፊሕ ህዝባዊ ምንቅስቃሳት፡ ውድባት፡ በርጌሳዊ ማሕበራት፡ ማሕበራት ሰብ ሞያ ዘጠቓለሉ ኤርትራዊ ጥርናፊ ምምስራት።
2. እዚ ሰፊሕ ህዝባዊ ጥርናፈ ናቱ ባይቶ ይቕውም።
3. እዚ ባይቶ ካብ ሰብ ሞያ፡ ሰብ ዓቅሚ ብዝተኸኣለ መጠን ኢሻራውያን ኤርትራውያን ፈጻሚት ሽማግሌ ይመርጽ።
4. ቤት መኸሪ ፖለቲካዊ ሓይልታት ክቋቋም። ዝግባእ ምምኽኻር፡ ዘተ፡ ብዛዕባ ሕግታት ምርጫ ወዘተ፡ ብሓጺሩ ምድላው ብሰልፍታት ትምራሕ ኤርትራ ዝዓለመ ይኸውን።
5. ሽማግሌ ዓበይቲ ዓዲ። ክብርታት ኤርትራ ዘንጸባርቁ መራሕቲ ሃይማኖታት፡ ጥሮታ ዝኣተው ምሁራት ወዘተ፡ እዚኦም ከም ኣለይቲ መከርቲ ኣረምቲ ሓበርቲ ተሓጋገዝቲ የገልግሉ።

ከምዚ ዝበለ ቅርጺ ዘለዎ ፖለቲካዊ መስርሕ ከካይደና ይኸእል እዩ በሃልቲ ኢና። ምስዝኾነ ፖለቲካዊ መስራሓት ዝጋረጨው እውን ኣይኮነን። ከድና ከድና ሓደ ናይ ሓባር ጥርናፈን መሪሕነትን ብኣግኡ እንተሃልዩና ካብ ዝኾነ ክፍተት ሃጓፍ ከድሕነና ይኸል ዝብል እምንቶ ኣሎና።

ዘልእለማዊ ዝኸርን ክብርን ንስዋኣትና

ሰልፊ ሕዳሰ ኤርትራ ንፍትሒ

17 ሚያዝያ 2021